Ἀντίγραφον

Ἀριθ. 186.

Ἀπόρρητον.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑπουργός,
πρὸς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πρεσβείαν
τῆς Ἑλλάδος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 20 Δεκεμβρίου
1871.

Διεξελθὼν ἐπισταμένως τὴν ὑπ' ἀριθ. 3794 ἀπὸ 15 ἱσταμένου ὑμετέραν ἀναφοράν, [illegible] διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ὁμοφροσύνην μεταξὺ τοῦ Πατριάρχου καὶ τινων ἐκ τῶν προκρίτων τοῦ γένους ἐν τῇ κρισιμωτάτῃ ταύτῃ ὡς πρὸς τε τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἑλληνισμὸν στιγμῇ.

Γνωστῆς οὔσης τῆς συνέσεως καὶ τῆς φιλογενείας τοῦ Πατριάρχου, οὐδόλως ἀμφιβάλλω ὅτι ὡς πρὸς τὸ βουλγαρικὸν ζήτημα, ἐπιδιώκεται ἡ συμφερωτάτη πρὸς τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐθνικὰ ἡμῶν συμφέροντα λύσις. Ἀλλ' οὐχ ἧττον κρίνω ἀναγκαῖον νὰ ἐπαναλάβω, ὅτι ἡ ἰδέα τῆς Κυβερνήσεως τοῦ Βασιλέως, ἣν ἀείποτε σαφῶς καὶ σταθερῶς μετὰ βαθεῖαν σκέψιν ἐξέφρασε, δὲν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

εἶναι κυρίως μόνον ὁ περιορισμὸς τῆς βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας, εἰς τὰ ὁποῖα αὐτῇ ὅρια, ἀλλὰ πρὸ πάντων τοιαύτη μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ἑλληνικῶν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχείου ἐπαρχιῶν ὁροθεσία, οἵα εἶναι ἱκανή, στηριζομένη ἐπὶ γραμμῆς ὅσον ἔνεστι φυσικῶν ὅρων, κανονικῆς καὶ ἄνευ καμπῶν, νὰ κλείσῃ ὁριστικῶς τὴν θύραν εἰς μελλούσας διενέξεις.

Τοσοῦτον δὲ ἐπιθυμοῦμεν τοῦτο ἀναγκαῖον, ὥστε καὶ ἐπαρχίας, κατὰ τὸ φιρμάνιον ἀναγνωριζομένας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐγκατελείψαμεν νὰ προσκυρωθῶσιν εἰς τὴν βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν ὡς ἀντάλλαγμα, ἵνα ἐπιτευχθῇ ἡ προειρημένη ὁροθεσία, ὡς ῥητῶς ἐσημειώθη ἐν ταῖς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 8071 ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ἡμετέρου ἀπορρήτου ἐγγράφου διαβιβασθείσαις ὑμῖν ὁδηγίαις, αἷς ἐπισυνήπτετο καὶ παράλληλος πίναξ τῶν ὑπὸ τῆς μικτῆς ἐπιτροπῆς, ὑπὸ τοῦ πρώην Πατριάρχου καὶ ὑπὸ τοῦ φιρμανίου ἀναγνωρισμένων τῇ Ἐξαρχίᾳ ἐπαρχιῶν.

Ἀλλ' ὅσον δύναμαι ἐκ τῶν ὑμετέρων ἐγγρά-
φων νὰ κρίνω, νομίζω ὅτι εἰς τὸν σπουδαιότα-
τον τοῦτον ὅρον οὔτε ὑμεῖς φαίνεσθε ἐφιστῶν-
τες πᾶσαν τὴν ἀνήκουσαν προσοχήν, οὔτε τὴν
τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος ἐπαρκῶς ἐφελ-
κύσαντες. Ἐν ᾧ δὲ τὴν ἀνάγκην ταύτην
διὰ μακρῶν ἀκριβῶς παριστᾶσιν τῶν
ὑπ' ἀριθ. 168, 171 καὶ 178 ὑμετέρων ἀπορ-
ρήτων ἐγγράφων, κατὰ τὰς νεωστὶ γενομέ-
νας τοῖς Βουλγάροις παραχωρήσεις, δὲν
ἐτέθησαν προφανῶς πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ
ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς ἀσαφοῦς καὶ
συγκεχυμένης ὁροθεσίας.

Χαίρω ὅτι τὰ ἐν τῇ Γνώμῃ περὶ παρα-
χωρήσεως καὶ τοῦ [illegible] λεγόμενα,
ἅπερ ἤθελον ἔτι μᾶλλον δεινώσει τὸ κα-
κόν, δὲν ἔχονται ἀληθείας, ὡς ῥητῶς
βεβαιοῦτε τοῦτο. Ἀλλὰ πάντως κατὰ τὴν
ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου παραδεδεγμένην
ὁροθεσίαν, ἡ ἐκτὸς τοῦ Σκάρδου μεγάλη
εἰσέχουσα καμπή, ἡ περιλαμβάνουσα
τὴν Ἀχρίδα, τὰ Σκόπια καὶ τὰ Βελισσὰ
πρὸς δυσμάς, καὶ ἡ ἑτέρα ἡ περιλαμβά-
νουσα τὸν Καζὰν τοῦ Ἀλῆ Τοζμπῶ πρὸς

Ἀλλ' ὅσον δύναμαι ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐγγρά-
φων νὰ κρίνω, νομίζω ὅτι εἰς τὸν σπουδαιότα-
τον τοῦτον ὅρον οὔτε ὑμεῖς φαίνεσθε ἐφιστῶν-
τες πᾶσαν τὴν ἀνήκουσαν προσοχήν, οὔτε τὴν
τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος ἐπαρκῶς ἐφελ-
κύοντες. Ἐν ᾧ δὲ τὴν ἀνάγκην ταύτην
διὰ μακρῶν ἀκριβῶς παριστῶσι τῶν
ὑπ' ἀριθ. 168, 171 καὶ 178 ἐπισήμων ἀπορ-
ρήτων ἐγγράφων, κατὰ τὰς νεωστὶ γενομέ-
νας τοῖς Βουλγάροις παραχωρήσεις, δὲν
ἐλήφθησαν προφανῶς πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ
ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς ἐλλιποῦς καὶ
συγκεχυμένης ὁροθεσίας.

Χαίρω ὅτι τὰ ἐν τῷ Τύπῳ περὶ παρα-
χωρήσεως καὶ τοῦ [illegible] λεγόμενα,
ἅτινα ἤθελον ἔτι μᾶλλον δεινώσει τὸ κα-
κόν, δὲν ἔχουσιν ἀληθείας, ὡς ῥητῶς
βεβαιοῦτε τοῦτο. Ἀλλὰ πάντως κατὰ τὴν
ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου παραδεδεγμένην
ὁροθεσίαν, ἡ ἐντὸς τοῦ Σκάρδου μεγάλη
εἰσέχουσα καμπή, ἡ περιλαμβάνουσα
τὴν Ἀχρίδα, τὰ Σκόπια καὶ τὰ Βελεσσὰ
πρὸς δυσμάς, καὶ ἡ ἑτέρα ἡ περιλαμβά-
νουσα τὸν Καζᾶν τοῦ Ἀλῆ Τσελεμπῆ πρὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἀναλογίας, παριστῶσι μέγαν καὶ λίαν ἐπικείμενον τὸν κίνδυνον τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ· διότι οἱ ἀντίπαλοι ἱδρύοντες ἐν αὐτοῖς τοῖς σπλάγχνοις τῆς κυρίως Ἑλληνικῆς Χερσονήσου πιέζουσιν ἑκατέρωθεν τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ φέρονται πρὸς ἑκατέραν τῶν ἑλληνικῶν θαλασσῶν, τὸν Θερμαϊκόν, λέγω, καὶ τὸν Πιέριον κόλπον· οὕτω δ᾽ ἀκόπως μετὰ τὴν δουλοῦσαν ταύτην γλῶσσαν ἀνοίγεται ἀκώλυτος πηγὴ δυνάμεως, καθ᾽ ἃς μάλιστα μέλλουσι νὰ ἀναζωογονῶνται αἱ δυνάμεις καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Βουλγάρων ἐθνῶν, κρισίμου καὶ κατεπειγούσης οὔσης τῆς ὀλιγωρίας, πρέπει πᾶσα νὰ καταβληθῇ φροντίς, ἵνα ἀποσοβηθῇ τὸ κακόν, ἔστω καὶ διὰ θυσιῶν, οἵας ὑπεδείξαμεν ἄλλοτε ἐν τῷ ὑπ᾽ ἀριθ. 8071 ἀπὸ 14 Σεπτεμβρίου ἐπιστολῆς ὅλως ἀπορρήτῳ ἡμῶν ἐγγράφῳ, ἢ καὶ δι᾽ ἄλλων ἀναλόγων, ἃς ἤθελε κρίνει εὐλόγους ὁ Πατριάρχης.

Μετὰ λύπης, ἐπαναλαμβάνω, ἀναγνοὺς τὸ ἄρθρον τοῦ "Τύπου", καὶ περιμένω νεωτέρας διασαφήσεις ἵνα φωτισθῶ,

ἢ γνώσει κάποιου τινὰ τῶν εἰδημόνων νὰ ὁδηγήσῃ τὰ καθ᾽ ἑαυτὸν τὴν κοινὴν γνώμην εἰς πρὸς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ζήτημα, τὸ τοσοῦτον ἐνδιαφέρον σήμερον τὸ πανελλήνιον.

Ἀλλ᾽ ἡ ὑμετέρα ἀξίωσις, ὅτι αἱ νῦν γινόμεναι τοῖς Βουλγάροις παραχωρήσεις δὲν ὑπερβαίνουσι τὰς ὑπὸ τοῦ πρώην Πατριάρχου δεκτὰς γενομένας, δὲν εἶναι ἐν πᾶσιν ἀκριβής· διότι οὐδὲ ἡ Ἀχρίς, οὐδὲ τὰ Βελισσά, οὐδὲ ὁ καζᾶς τοῦ Ἀλῆ Τσελεμπῆ παρεχωροῦντο, οὔτε διὰ τῶν προτάσεων τοῦ Γρηγορίου, οὔτε διὰ τῶν ὅρων τοῦ φιρμανίου, ὅπερ ὀλίγον διέφερεν ἐκείνων. Ἡ δεκάτη ὅμως παράγραφος τοῦ δεκάτου ἄρθρου τοῦ φιρμανίου ἐκείνου ἄθροα περιέχει τὰ σπέρματα τοῦ ὀλέθρου, καὶ κατὰ τοῦτο βεβαίως φαίνεται ὅτι πλεονεκτεῖ τὸ σημερινὸν σχέδιον συμβιβασμοῦ.

Βεβαίως, ἵνα ἐξοβελισθῇ ὁ ὀλέθριος ἐκεῖνος ὅρος, καὶ μεγάλαι τινές, ἂν ἦσαν ἀφίενται, ἤθελον δικαιολογηθῇ θυσίαι. Ἀλλ᾽ ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι αὗται πρέπει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

νὰ ἐπιφέρωσιν ὡς ὁριστικὸν ἀποτέλεσμα ὁροθεσίαν ὅσον ἔνεστι φυσικήν, κανονικὴν καὶ κλείσωσι τὴν θύραν εἰς μελλούσας διενέξεις.

Τοῦτο πρὸ πάντων πρέπει νὰ παραστήσητε ἀκριβῶς καὶ σαφῶς τῷ Πατριάρχῃ καὶ νὰ στηρίξητε αὐτὸν κατὰ τὰς ἐλευθέρας ταύτας σκέψεις, ὡς διανοεῖ ἡ Ἐκκλησία, πείθοντες καὶ τοὺς προύχοντας τοῦ Γένους, ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀποβλέποντες, πρέπει νὰ συνενώσωσι τὰς δυνάμεις αὐτῶν. Διότι πᾶσα ἄλλη λύσις, μάλιστα πρόσκαιρος, δὲν ἐπάγεται τὸ αὐτὸ ζήτημα, ἀλλὰ πολὺ δυστυχῶς ἀφίνει ἐκκρεμές.

Ὁ Ὑπουργός

(Ὑπογ.) Θ. Ζαΐμης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ